

Cyfrowy portret, czyli kilka słów o wizerunku w Internecie

WIEDZA W PIGUŁCE

Dla nauczyciela

Celem lekcji jest pokazanie, jak ważne jest świadome udostępnianie informacji o sobie. Wprowadzenie pojęcia wizerunku ma na celu uwrażliwić na specyfikę funkcjonowania w społecznościach internetowych. Po pierwsze, należy przestrzegać podstawowych zasad bezpieczeństwa i nie podawać danych osobowych (adresu, pełnego nazwiska) oraz takich informacji jak np. dochody rodziców czy posiadany majątek. Po drugie, warto zostawić ocenie uczestniczek i uczestników moralne aspekty tworzenia wizerunku. W ten sposób pozwoli się na samodzielne zaobserwowanie subtelności w procesie budowania wizerunku. Należy jednak uświadomić uczestnikom i uczestniczkom zajęć, że każdy wybór dotyczący udostępnienia informacji ma swoje konsekwencje. Jeśli np. przemilcza się lub przeinacza część informacji, wizerunek w sieci nie przystaje do tego znanego z kontaktów bezpośrednich. Przyjmuje się, że informacje podawane na portalach towarzyskich różnią się od tych podawanych na portalach związanych z pracą i rozwojem zawodowym.

Bardzo pozytywnym aspektem jest możliwość zaprezentowania w sieci swoich umiejętności i zainteresowań. To też jest element wizerunku. Warto wskazać na niebezpieczeństwa wynikające z nadmiernego eksponowania ciała, ponieważ może to być odebrane jako prowokujące zachowanie o charakterze erotycznym.

Dwa podstawowe aspekty funkcjonowania w sieciach społecznościowych to: 1.) zasada ograniczonego zaufania i 2.) szacunek dla innych użytkowników. Wyrazić go można poprzez kulturalny sposób bycia, np. nieagresywne komentowanie czy konstruktywną krytykę, oraz szanowanie prywatności znajomych, np. nieumieszczanie zdjęć bez ich zgody.

Dla ucznia

Wizerunek to zestaw cech i informacji, które wpływają na to, jak jesteś postrzegany/postrzegana. Oznacza to, że wszystko, co zamieszczasz na swoich profilach w internecie, mówi wiele o tym, jaki/jaka jesteś. Awatar, zdjęcia i filmy, nicki i nazwy użytkownika, sygnaturki, zainteresowania i „lajki” oraz posty, a także to, co i jak piszesz — to składniki wizerunku.

Zastanów się, co inni powinni o tobie wiedzieć i jak dużo chcesz o sobie powiedzieć. Zauważ, że w różnych miejscach pojawiają się różne informacje, inne na portalach rozrywkowych, a inne na forach specjalistycznych.

Wizerunek można stworzyć poprzez manipulowanie informacjami o sobie. Zastanów się, czy warto tak postępować. Pamiętaj, że niektórzy tak robią i nie wszystko, co udostępniają, jest prawdą.

POMYSŁ NA LEKCJĘ

Większość forów internetowych i portali społecznościowych wymaga podania danych użytkownika, które będą widoczne dla innych członków społeczności. Lekcja pomaga świadomie zaplanować, które informacje warto upubliczniać i w jaki sposób można przedstawić siebie w internecie.

Cele operacyjne

Uczestniczki i uczestnicy:

- wiedzą, że to, co o sobie napiszą w internecie tworzy ich wizerunek w oczach innych;
- umieją świadomie zdecydować, jakie informacje o sobie chcą udostępnić;
- rozumieją, że budowanie fałszywego wizerunku niczemu nie służy i nie buduje społeczności.

Przebieg zajęć

1.

Czas: 10 min
Forma: praca indywidualna
Pomoce: **karta pracy „Wizerunek”**
(należy mieć kilka zapasowych kopii)

Zapytaj uczestniczki i uczestników, co to jest wizerunek? Kto w mediach tworzy swój wizerunek? Powiedz, że wszyscy to robimy, tylko jedni przy pomocy specjalistów (politycy, sportowcy, aktorzy, celebryci), a inni samodzielnie (nicki, awatary, informacje o sobie na forach i portalach społecznościowych). Rozdaj **karty pracy „Wizerunek”** (dla każdego jeden egzemplarz). Poproś o stworzenie własnego nicka, awatara i zapisanie pozostałych informacji, które chcieliby na swój temat umieścić w internecie. Poproś, żeby chętni uczestnicy zawiesili swoje prace na tablicy.

2.

Czas: 10 min
Forma: praca w grupach
Pomoce: **Materiał pomocniczy „Tworzenie wizerunku”, karty pracy „Wizerunek”** (po 3 na grupę), magnesy lub taśma klejąca do przy mocowania kart pracy do tablicy

Podziel uczestników na grupy po 3–4 osoby. Poproś o przeczytanie opisu z **materiału pomocniczego „Tworzenie wizerunku”**, a następnie o wypełnienie na **kartach „Wizerunek”** danych Eweliny na trzy sposoby: przy logowaniu się na ogólnopolskim młodzieżowym forum filmowym, przy logowaniu się na szkolnym forum o modzie i urodzie oraz przy logowaniu na specjalistycznym forum rowerzystów. Powiedz, że każde forum ma inny charakter i w każdej karcie mogą się znaleźć inne informacje. Poproś uczestniczki i uczestników, aby przymocowali do tablicy swoje karty pracy w taki sposób, żeby wszystkie karty z forum filmowego wisiały obok siebie, karty z forum o modzie obok siebie i karty z forum rowerzystów obok siebie. Poproś przedstawicieli grup o zwięzłe opowiedzenie, jakie informacje podali i co umieścili w awatarach.

Zwróć uwagę uczestniczek i uczestników na następujące sprawy:

- Mając ten sam opis osoby, przedstawili ją na różne sposoby. Karty mogą różnić się do tego stopnia, że czasem trudno się domyślić, że to ta sama osoba.
- Do każdego miejsca w internecie wybieramy trochę inne informacje do zaprezentowania. Np. na forum o filmach ważne jest, jakie filmy się lubi, a niepotrzebne jest informowanie, gdzie się mieszka.
- Wszystkie stworzone profile przedstawiają tę samą dziewczynę, a tymczasem w zależności od nicka, awatara i sygnaturek wydaje nam się ona bliższa lub dalsza, mniej lub bardziej warta zainteresowania. Podkreśl, że czasem pod mało trafną nazwą czy obrazkiem kryje się ciekawa, wartościowa osoba.
- Zaprezentowane informacje o Ewelinie są wybrane z różnych informacji o niej. To, że nie podaje wszystkich danych wszędzie, nie jest kłamstwem, a świadomym wyborem.

3.

Czas: 15 min
Forma: praca w grupach, scenki
Pomoce: **materiał pomocniczy „Kłamstwo”**

W tych samych, co wcześniej grupach po 3–4 osoby rozdaj **materiał pomocniczy „Kłamstwo”**. Poproś o przygotowanie minutowej scenki-rozmowy Kasi z Moniką. Poproś o przedstawienie scenek.

4.

Czas: 10 min

Forma: miniwykład osoby prowadzącej, dyskusja

Pomoce: wypełnione **karty pracy „Wizerunek”**

Powiedz, że czym innym jest selekcja informacji (jak w przykładzie z Ewelina), a czym innym kłamstwo i kreowanie sztucznego obrazu samego siebie. Podkreśl, że jest bardzo wiele możliwości sprawdzenia, kto co pisze w internecie i że podobnie jak w innych sytuacjach kłamstwo w internecie także ma krótkie nogi (nawet łatwiej je zdemaskować). Powiedz, że nie podaje się obcym osobom w internecie danych osobowych (pełnego nazwiska, adresu) oraz informacji takich jak dochody rodziców czy posiadany majątek. Nie należy także udostępniać swoich zdjęć obcym.

Powróć do narysowanych w 1. ćwiczeniu „wizerunków”. Zastanówcie się wspólnie, co one mówią o użytkownikach, a następnie zapytajcie autorów, czy właśnie to chcieli o sobie powiedzieć. Podkreśl, że każdy może inaczej interpretować dane o innej osobie. Nie ma w tym nic dziwnego, bo każdy z nas jest inny.

Ewaluacja

Czy po przeprowadzonych zajęciach uczestnicy i uczestniczki:

- wiedzą, że należy świadomie udzielać informacji o sobie w internecie?
- potrafią zaprojektować swój wizerunek na forum internetowym?

Opcje dodatkowe

W sali komputerowej można pokazać uczestniczkom i uczestnikom różne sposoby tworzenia awatarów komputerowych: kolaże ze zdjęć, własne rysunki lub prace wykonane w gotowych, darmowych programach do awatarów (np. www.voki.com).

MATERIAŁY

Materiał pomocniczy „Tworzenie wizerunku”

Karta pracy „Wizerunek”

Materiał pomocniczy „Kłamstwo”

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Oznacz poniższe zdania jako prawdziwe lub fałszywe:

1. Awatar to opis twoich zainteresowań na forum internetowym. [rozwiązanie: fałsz] [Prawda/Fałsz]
2. Na forach internetowych musisz podać swój wiek. [rozwiązanie: fałsz] [Prawda/Fałsz]
3. Nick to wymyślona nazwa, która jest twoim „imieniem” w Internecie. [rozwiązanie: prawda] [Prawda/Fałsz]
4. W Internecie nie wszyscy piszą prawdę. [rozwiązanie: prawda] [Prawda/Fałsz]

5. Swoje posty musisz podpisywać imieniem i nazwiskiem. [rozwiązanie: fałsz] [Prawda/Fałsz]
6. Łatwo znaleźć osobę, która napisała coś w internecie, nawet jeśli zrobiła to anonimowo. [rozwiązanie: prawda] [Prawda/Fałsz]

SŁOWNICZEK

- **wizerunek**: sposób, w jaki ktoś postrzega sam siebie lub jak widzą go inne osoby
- **awatar**: obrazek lub zdjęcie zastępujące prawdziwe zdjęcie użytkownika
- **nick**: nazwa użytkownika, pseudonim zastępujący prawdziwe imię i nazwisko
- **post**: wiadomość, komentarz, informacja lub głos w dyskusji na forum lub portalu społecznościowym
- **sygnaturka**: podpis "przyklejony" na stałe do postów użytkownika

CZYTELNIA

- Kosedowski Marcin, **Zadbaj o swój wizerunek na Facebooku** [online], „PC World”, [dostęp: 28.11.2013], dostępny w Internecie: <http://www.pcworld.pl/news/377106/Zadbaj.o.swoj.wizerunek.na.Facebooku.html>.
- Dołżycka Natalia, **Jak się piszesz, tak Cię widzą. Jak dbać o wizerunek w social media?** [online], „Socjomania”, [dostęp: 28.11.2013], dostępny w Internecie: <http://socjomania.pl/jak-sie-piszesz-tak-cie-widza-jak-dbac-o-wizerunek-w-social-media/>.
- Gubernat Barbara, **O jeden wpis za daleko** [online], [dostęp: 28.11.2013], dostępny w Internecie: <http://panoptikon.org/wiadomosc/o-jeden-wpis-za-daleko>.

Tekst: Joanna Ruta Baranowska, scenariusz: Anna Buchner, konsultacja merytoryczna: Damian Muszyński. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/cyfrowy-portret-czyli-kilka-slow-o-wizerunku-w-internecie/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Zajęcia komputerowe, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

II. Komunikowanie się za pomocą komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych.

I. Bezpieczne posługiwanie się komputerem i jego oprogramowaniem; świadomość zagrożeń i ograniczeń związanych z korzystaniem z komputera i Internetu.

Podstawa programowa 2017:

Język polski, IV-VI klasa

Treści nauczania

Uczeń wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio.

Uczeń określa temat i główną myśl tekstu;

Uczeń dostrzega relacje między częściami wypowiedzi (np.: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie).

Uczeń odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych.

Uczeń dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np.: rysunek, drama, spektakl teatralny).

Wiedza o społeczeństwie, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń podaje przykłady trudnych społecznie sytuacji, w których należy zachować się asertywnie; uzasadnia, że można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych ludzi lub przeciwstawić się im; przedstawia różne formy zachowań asertywnych.

Plastyka, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń w zadaniach plastycznych interpretuje obserwowane przedmioty, motywy i zjawiska, stosując środki wyrazu zgodnie z własnym odczuciem; w wyższych klasach podejmuje również próby rysunkowego studium z natury.